

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBA

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBOS VALDYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021 m. spalio d. Nr. SVVTP-
Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. spalio 19 d. 10:00 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė – Dalia Matukienė (Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos (toliau – LSVVT) pirmininkė).

Posėdžio sekretorius – Vytenis Butkevičius (Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos valdybos sekretorius).

DALYVAVO:

Zita Sorokienė (Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacija);
Dalius Serafinas (Lietuvos kokybės vadybos ir inovacijų asociacija);
Gintautas Barcys (Lietuvos kokybės vadybos ir inovacijų asociacija);
Saulius Žilinskas (Lietuvos informacijos verslo asociacija);
Nijolė Uinskienė (Lietuvos nacionalinio verslo konfederacija);
Nijolė Čeičienė (Kauno regiono smulkiųjų ir vidutinių verslininkų asociacija);
Sandra Jarockytė-Aleksejevienė (Mažeikių verslininkų asociacija);
Indra Grigonienė (Lietuvos aprangos ir tekstilės įmonių asociacija);
Loreta Mitkutė (Lietuvos aprangos ir tekstilės įmonių asociacija);
Tomas Juodikis (Tauragės apskrities verslininkų asociacija);
Vilmantas Liorančas (Tauragės apskrities verslininkų asociacija);
Danukas Arlauskas (Lietuvos darbdavių konfederacija);
Virginijus Jasaitis (Asociacija „INFOBALT“);
Eimutis Radžvila (Nepriklausomų prekybos įmonių asociacija);
Andrius Gudaitis (Sveikatos Teisės institutas);
Darius Radkevičius (Sveikatos Teisės institutas);
Laima Mogenienė (Lietuvos Respublikos Seimas);
Vaidas Navickas (Lietuvos Respublikos Vyriausybė,);
Martynas Šiurkus (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija);
Ernesta Varnaitė (Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos);
Vincas Jurgutis (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);
Linas Kadys (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);
Laura Galinytė ((Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);
Danguolė Andriuškevičienė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);
Nora Mikalauskaitė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);
Danutė Petrauskienė

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl darbo jėgos trūkumo darbo rinkoje;
2. Dėl Galimybių paso, tam tikrų darbuotojų grupių privalomo skiepavimo ir testavimo priemonių kovoje su Covid-19 taikymo bei jų įtakos smulkiajam ir vidutiniam verslui

1. SVARSTYTA: *Darbo jėgos trūkumo darbo rinkoje.*

LSVVT pirmininkė Dalia Matukienė pristatė problemas, su kuriomis susidurtų smulkusis ir vidutinis verslas, pristatė posėdžio darbotvarkę.

N. Uinskienė prašo papildyti posėdį papildomais klausimais: 1) dėl tarptautinių pervežimų vairuotojų problematikos ir 2) dėl Teisingumo ministerijos kuruojamų antstolių ir įmonių, kurios užsiima skolų išieškojimais pateiktų dviejų alternatyvų apsvarstymo LSVVT valdyboje.

D. Matukienė papildė posėdžio darbotvarkę. Tarptautinių pervežėjų problematika pridedama prie pirmojo klausimo, o Teisingumo ministerijos rašte siūlomų alternatyvų svarstymas nukeliami į trečiąjį klausimą.

D. Arlauskas siūlo apsistoti ties dviem pirmaisiais klausimais ir nesiblaškyti, prioritetą teikiant svarbiausiajam pirmajam klausimui.

Z. Sorokienė siūlo kitame LSVVT valdybos posėdyje svarstyti kitus svarbius klausimus: 1) dėl individualios veiklos apmokestinimo ir 2) dėl PVM ribos padidinimo.

D. Matukienė pristato pirmąjį klausimą, kadangi problemą iškėlė N. Čeičienė, jai suteikiamas žodis pasisakyti.

N. Čeičienė pristato darbo jėgos trūkumo darbo rinkoje problematiką, apžvelgia kaip pasikeitė situacija nuo 2021-07-08, kada pirmąjį kartą buvo LSVVT valdybos pristatyta darbo jėgos trūkumo problematika. Konstatuojama, kad praėjus 3 mėnesiams situacijoje mažai kas pasikeitė. Liepos mėnesį visai nebuvo galima rasti darbuotojų. Dabar 1 milijonas 700 tūkstančių yra dirbančių, per tuos 3 mėnesius 100 tūkstančių įsidarbino, reziumuojant tame skaičiuje 1 milijonas 400 tūkstančių yra dirbančiųjų, 200 tūkstančių užregistruota užimtumo tarnyboje ir 100 tūkstančių vaikšto kažkur ir niekas negali pasakyti kur jie yra. Pastebima, kad aktyviausi ir daugiausia įdarbinti vyresnio amžiaus žmonės. Daug dėmesio skiriama neįgaliųjų įdarbinimui, bet tai nesprenžia problemos esmės. Toliau analizuoja įdarbinimo problematiką ir priežastingumą. Pristato padarytos apklausos rezultatus. Atkreipia dėmesį į žmonių skiepėjimosi bei testavimosi dėl Covid-19 klausimus ir valstybės bei Užimtumo tarnybos požiūrį į tai. Aptariama darbo atlygio, išmokų, migracijos ir šešėlinės ekonomikos įtakos jėgos trūkumui darbo rinkai. Ragina diskutuoti ir ieškoti priemonių, kurios spręstų susidariusias problemas rinkoje.

D. Arlauskas siūlo pradėti žiūrėti į problematiką vientisai ir pradžioje išsiryškinti tikslus, kuriuos mes norime pasiekti. Informuojama, kad yra lankytasi šios problemos sprendimo klausimais pas LR Ministrę Pirmininkę, pažymima, kad Vaidas Navickas puikiai žino apie pateiktus 28 siūlymus susijusius su migracijos problemų tobulinimu. Prašoma Vaido Navicko pareferuoti. Atkreipiamas dėmesys, kad atsakingi yra Vincas Jurgutis ir Vaidas Navickas. Siūlo turėti aiškų darbinį algoritmą ir dirbti ties šiais klausimais konstruktyviai. Pažymima, ukrainiečių, tadžikų, kirgizų imigrantų migracijos aktualijos Lietuvoje. Pasigenda kriterijų, kurias būtų galima remtis sprendžiant, kokių Lietuvai reikia imigrantų. Kelia klausimą, kad ne visi imigrantai Lietuvai yra priimtini. Siūlo išsiryškinti ir suformuoti 10 punktnių klausimų ir imtis juos konstruktyviai spręsti su atsakingais Lietuvos institucijų pareigūnais, sprendžiant darbo rinkos problematiką ir pabaigti balagano darymą. Siūlo išsikelti konkrečius tikslus ir uždavinius ir spręsti problemas su atsakingais asmenimis iš esmės.

V. Navickas (Ministrės Pirmininkės patarėjas) atsako dėl 27 klausimų. Informuojama, kad ties 27, o ne ties 28 klausimų sąrašu yra dirbama, bet LR Vyriausybei ne visi pasiūlymai gali būti priimtini, t.t. nebus atsižvelgta į viską. Atkreipia dėmesį, kad reikia kalbėtis ir diskutuoti. Informuoja,

kad Ministrė Pirmininkė paskyrė atsakinga asmenį Rolandą Krisčiūną. Akcentuojama, kad yra analizuojama situacija rinkoje, siūlo prisirišti siūlo prie estiško modelio ir jų kvotų sistemos (0,01 proc. populiacijai). Pritaikius Lietuvai šį modelį į metus būtų 2800 imigrantų. Kuomet dabar kvotų yra prisitvirtinta 32 tūkstančiai ir dar virš to skaičiaus vežėjai yra atsivežę virš 12 tūkstančių. Siūlo risti prie aukštos kvalifikacijos migracijos skatinimo ir palengvinimo jiems integruotis. Akcentuoja, kad Vyriausybė nemato perspektyvos palaikyti žemos kvalifikacijos imigracijos, norint palaikyti žemus atlyginimus. Siūlo keisti tvarkas, kad naujos Vyriausybės prioritetai būtų įgyvendinti.

N. Uinskienė pritaria D. Arlauskui ir siūlo akcentuoti, kad LSVVT valdyba gina smulkųjų ir vidutinį verslą, todėl reikia kalbėti ne apie emigrantus, kurie atvykę į Lietuvą nuveiks čia visus darbus, bet kalbėti apie vietinio užimtumo problematiką ir taip spręsti susiklosčiusią situaciją darbo rinkoje. Atkreipia dėmesį, kad Užimtumo tarnyba užsiima tik statistikos ruošimu, bet iš esmės nespėndžia problemų. Pažymi, kad Lietuvoje mes turime daug bedarbių, kurie nedirba tik todėl, kad turi labai geras sąlygas gyventi nedirbant naudojantis įvairiomis pašalpomis. Atkreipia dėmesį, kad LR Vyriausybė visiškai nespėndžia šitos problemos. Siūlo pabaigti Lietuvos žmones lepinti nepagrįstomis išmokomis ir pašalpomis ir tokiu būdu sugrąžinti nedirbančius žmones į darbo rinką. Pateikia pavyzdį apie Slovakiją, kur romų tautybės asmenys negauna jokių išmokų, bet visi yra įdarbinami. Išryškina problemą, kad dažnu atveju valstybinės institucijos nevykdo tinkamai joms paskirtų prievolių prižiūrėti procesus darbo rinkoje, ko pasekoje kyla daug bėdų.

M. Šiurkus (Socialinės apsaugos ministrės patarėjas) Atsako N. Uinskienei, akcentuoja, kad ji yra teisi. Akcentuoja, kad iš 200 tūkstančių darbo biržoje užregistruotų bedarbių tik 10 procentų gauna pinigines socialines paramas, kita dalis žmonių tos paramos negauna. Sutinka, kad šioje vietoje turime dideles problemas. Atskirų savivaldybių merai spėndžia problematiką skirtingai. Problema su ilgalaikiais bedarbiai didžiausia yra ta, kad kažkas neturi kur palikti vaikų, ar turi slaugyti šeimos narį, daug kas turi problemų su antstoliais, egzistuoja logistikos iki darbo vietos problemos. Informuoja, kad yra renkama informacija, kodėl tiek daug žmonių nedirba ir bus daroma analizė, kokią dalį problemų turėtų spręsti savivalda, kokią darbo užimtumo tarnyba ir kokią kitos valstybinės institucijos. Bus dalinamasi darbais ir bandoma pataisyti situaciją spėndžiant problemas sistemiskai – kompleksiškai. Pažymi, kad dalis žmonių turi įvairių priklausomybių, todėl jų nereikėtų priskaičiuoti. Mano, kad pats verslas toleruoja nelegalų darbą ir tai taip pat yra problema. Pateikia pavyzdį, kada darbdaviai pasiruošę mokėti gerą darbo užmokestį, bet žmogus eina dirbti už minimumą, nes kitą dalį užmokesčio gauna juodais pinigais. Mano, kad čia yra visų mūsų bendra problema ir ties žmonės dirbdami nelegaliai yra išlaikomi iš visų dirbančiųjų sumokamų lėšų į LR biudžetą. Akcentuoja, kad reikia šitą piktnaudžiavimo problematiką išspręsti.

D. Matukienė replikuoja. Akcentuoja, kad žmonės galimai piktnaudžiauja socialinėmis išmokomis. Siūlo spręsti šią problematiką, kai yra nepagrįstai naudojimąsi valstybinėmis išmokomis ir lengvatomis, nes dažniausiai piktnaudžiauja ne tie kuriems reikia tos paramos, bet tie, kurie yra gudresni ir greitesni.

D. Serafinas siūlo grįžti prie D. Arlausko pasiūlymo ir dirbti su situacija sistemiskai ir konstruktyviai. Migracijos klausimą siūlo palikti stambiam verslui. Klausia, koks yra tikslas 200 tūkstančių bedarbių klausimu? Atkreipia dėmesį, kad pasiūlymų ir spėndinių yra daug, bet visgi reikia nusismulkinti ir susikoncentruoti ties esme ir konkrečių tikslų išsikėlimu ir klausimu kaip juos pasiekti.

D. Matukienė siūlo spręsti problematiką atskiriant: 1) vietinio įdarbinimo problemas ir atsakingų institucijų atsakomybę ir darbo veiklos analizę. 2) Užsieniečių įdarbinimo problemų spėndimas. Pažymi, kad LSVVT valdyba nėra informuojama apie valstybinių institucijų veiklos rezultatus spėndžiant šias problemas, o kažkas, kažkur visa tai daro uždaruose ratuose, o tai

savaime suprantama yra negerai. Siūlo atskirti šiuos du paketus ir sudaryti dvi darbo grupes ir nagrinėti ir spręsti šias problemas iš esmės. Reikia mažiau kalbų, daugiau praktinių darbų ir sprendimo būdų.

V. Jurgutis (Ekonomikos ir Inovacijų viceministras) Dviejų dalių pasisakymas. Siūlo atskirti darbo jėgos trūkumo klausimą ir konkurencijos dėl darbuotojų klausimą. Konkurencija dėl darbuotojų vyksta su šešėliu. Pažymi, kad nelegali darbo vieta vis tiek yra darbo vieta ir jeigu visos nelegalios darbo vietos taptų legaliomis tai darbo jėgos problematika vis tiek būtų neišspręsta. Minimalaus atlygimo klausimas. Akcentuoja, kad yra svarbus klausimas dėl sąžiningos konkurencijos, bet jisai nėra visiškai yra tema dėl darbo jėgos trūkumo. Pastebi, kad ne visi būtinai dirba nelegaliai ir ne visi gauna dalį atlyginimo vokelyje. Atkreipia dėmesį, kad Lietuvos regionuose yra labai nevienoda situacija. Antru klausimu dėl darbuotojų trūkumo klausia LSVTT valdyba kaip ji žiūrėtų, jeigu būtų trumpinamas nedarbo išmokų laikotarpis nuo 9 mėnesių iki 7 mėnesių ir ar tai nespręstų situacijos, kada dalis žmonių grįžtų greičiau į darbo rinką. Dideles išmokas gauna tik tie, kurie daug uždirba. Nemanoma, kad ilgalaikio nedarbo problemas galima išspręsti greitai, nes tai yra ilgalaikės strategijos klausimas, kada yra nuo mažų dienų skiepijama darbo kultūra ir formuojami įgūdžiai. Pasisako už tai, kad būtų įsivežama aukštą pridėtinę vertę kurianti darbo jėga, bet mato problema, kadangi visgi mums reikia plataus spektro darbuotojų, o valstybė neturi strategijos šiuo klausimu. Išryškina problemas iš valdžios institucijų pusės, klausia kokia būtų verslo pozicija jo išsakytais klausimais.

D. Matukienė atsako, kad visais klausimais galim nagrinėti problemas kartu. Siūlo, kad regionuose savivalda turėtų galimybę spręsti savo problemas individualiai, nes problemos dažnai yra skirtingos. Siūlo atiduoti bendruomenės regionuose galimybes vykdyti problemų sprendimą lokaliai. Siūlo spręsti problemas pačiom geriausiomis sąlygomis. Siūlo kviesti ir mokintis iš geriausiai besitvarkančių seniūnų ir atiduoti pinigų paskirstymą bendruomenėms, nes jos racionaliausiai juos paskirstytų.

V. Navickas (Ministrės pirmininkės patarėjas) Dėl sutarimo ir darymo pasisako. Atkreipia dėmesį, kad viešasis sektorius yra labai nustekentas, dėl to gali kai kurių priemonių nepavykti įgyvendinti. Vyriausybė yra pasirengusi visus išklaudyti, bet akcentuoja, kad nėra galimybių visus įtraukti į darbo grupes. Viskas yra numatyta Vyriausybės priemonių įgyvendinimo plane. Mato problematiką, kuri kyla dėl įvairių ministerijų nesuskalbėjimo. Dėl socialinių problemų sprendimo pasisako už tai, kad LSVTT valdyba padėtų Vyriausybei spręsti problemas, duodama savo pasiūlymus, o ne nurodydama, ką reikia daryti ar nedaryti. Pažymi, kad dėl trūkstamų darbuotojų klausimo kvotos net nėra išnaudotos (žemės ūkio ir statybų sektoriuose). Akcentuoja, kad šiuo metu galima įsivežti į Lietuvą neribotus kiekius žmonių kaip darbo jėgos. Nori, kad nebūtų skleidžiamos melagienos žiniasklaidoje kalbant viešai šiais klausimais, nes viskas yra kitaip.

Z. Sorokienė stebisi paskutiniu V. Navicko pasisakymu, kada dėl visko yra kaltinami tik socialiniai partneriai, o valdžia yra lyg nusiplovusi rankas. Pažymi, kad LSVTT buvo pateikusi labai konkrečius pasiūlymus. Retoriškai klausia tai ko mes čia renkames tada, jeigu į mūsų pasiūlymus nėra visiškai atsižvelgiama. Pabrėžia, kad verslas nuolat pasiūlo naujų būdų kaip spręsti susidariusias problemas. Atkreipia dėmesį, kad pirmininkė Dalia Matukienė net šiame posėdyje davė labai konkrečius konstruktyvius pasiūlymus. Stebisi Ministrės Pirmininkės patarėjo pozicija. Nori, kad būtų iš esmės sprendžiamos išvardintos problemos, nes kitu atveju jos absoliučiai sužlugdys verslą, kuris dabar bando rasti pagalbą pasitelkęs LSVTT. Stebisi kodėl valstybinės institucijos neatlieka savo darbo ir nevykdo tinkamos darbo rinkos priežiūros.

N. Uinskienė akcentuoja, kad reikia kalbėti ne apie šešėlį, o apie darbo jėgos apmokestinimo dydį. Reikia kalbėti apie priežastingumą. Verslas šiai dienai nebe uždirba tiek kiek anksčiau. Akcentuoja, kad Lietuvos rinka yra labai maža ir čia yra labai sunku bet kokiam verslui

lyginant su kitomis šalimis. Pasisako, kad yra džiugu, kad verslas turi galimybę pasisamdyti darbo jėgą iš užsienio, nes tai sprendžia daug problemų. Siūlo valstybės tarnautojams dirbti savo darbą ir nereikalauti verslo daryti to, ką privalo atlikti valstybės institucijos. Mato problemą, nes žmoniams ir verslui yra per didelė administracinė našta, būtent todėl verslas traukiasi į šešėlį, o pati valstybė ten jį dar ir stumia savo požiūriu ir veiksmais. Mato ir stebisi, kad visiškai yra neatsižvelgiama iš valdžios pusės, kad verslas labai nukentėjo nuo Covid-19 pandemijos.

N. Čeičienė siūlo, kad maži miestai lokaliai spręstų ir užsiimtų užimtumo problemomis. Pasisako, už neįgaliųjų protingą įsiliejimą į darbo rinką, kada valstybė padėtų verslui tai padaryti. Mato problemą tame, kad pinigai dažnu atveju yra panaudojami netikslingai valstybės institucijų. Siūlo keisti požiūrį, kad išmokos būtų užsidirbamas, o ne gaunamos kaip kokia duotybė iš valdžios.

M. Šiurkus (Socialinės apsaugos ministrės patarėjas) pritaria, kad pati savivalda daug geriau gali žinoti problematiką ir jai reikėtų atiduoti dalį problemų sprendimų. Sutinka, kad valdžia ne visada mato problemas taip, kaip mato verslas ir taip yra dėl savaimė suprantamų priežasčių, todėl kalbėtis ir diskutuoti yra būtina. Kalbant apie neįgalų žmogų, pritaria N. Čeičienei, kuri iškėlė mintį, kad valstybė turi sudaryti galimybes neįgaliesiems įsilieti į darbo rinką. Dėkoja už pasiūlymus.

V. Butkevičius pasisako už tai, kad daugiau galių sprendžiant lokalias problemas būtų suteikta vietos savivaldai, perimant valdžią iš centrinės valdžios ypač nukreipinėjant finansų srautus.

D. Matukienė apibendrina posėdį. Siūlo spręst problemas visiems kartu, pripažįstant savo klaidas, bet dėl to pasidarant teisingas išvadas ateičiai.

D. Serafinas siūlo kalbėti konkrečiau, mažiau kalbėti tuščiai.

Z. Sorokienė stebisi valdžios atsainumu ir abejingumu pasisakytais klausimais.

D. Arlauskas Pasisako paremdamas D. Matukienės išsakytus pasiūlymus. Reikia praplėsti socialinio verslo ribas, įveiklinti bendruomenes, paimtume valdžią iš centrinės valdžios. Pritaria V. Jurgučio mintims, kad galima būtų mažinti soc. paramų gavimo laikotarpį. Siūlo būtinai užtikrinti tai, kad valdžia aiškiai įvardintų kas yra atsakingi asmenys už šių problemų sprendimą, kad neatsitiktų taip, kad galutiniame variante atsakingų nebus ir tai užprotokoluoti.

N.Čeičienė sureagoja į V. Navicko poziciją. Pasisako, kad nėra prieš socialines išmokas, kad nebūtų neteisingai suprasta. Mato ir pozityvių dalykų, kuriuos išgirdo iš valdžios.

Posėdžio metu pasisakė visi be išimties LSVVT valdybos nariai.

NUTARTA:

Kreiptis raštu į LR SADM su pasiūlymais:

1. Darbo rinkoje susidariusias problemas spręsti kompleksiskai, suskirstant jas į II paketus:

I. Vietinio įdarbinimo problemų sprendimas:

- Tikslo iškėlimas.
- Atsakingų paskyrimas
- Priemonių sprendimams numatymas.
- Terminai.
- Rezultatai.

II. Užsieniečių įdarbinimo problemų sprendimas.

2. SVARSTYTA: Lietuvos Respublikos Vyriausybės siūlomų Covid-19 pandemijos suvaldymo priemonių (ūkinių veiklų ribojimų ir Galimybių paso (toliau – GP) įtaka smulkiajam ir vidutiniam verslui.

LSVVT pirmininkė Dalia Matukienė pristatė problemas, susijusias su Galimybių pasu, su kuriomis susidurtų smulkusis ir vidutinis verslas, ir pristatė tolimesnę posėdžio darbotvarkę. Pažymėjo, kad paslaugų sektoriuje kur yra reikalaujama Galimybių paso apyvartos yra kritę daugiau nei 50 procentų. Pradėjo vežėti nelegalus darbas. Parduotuvėse, kur prekiaujama ne maisto prekėmis, o yra reikalaujama Galimybių paso, apyvartos yra kritę virš 39 procentų, o pas kai kuriuos ir 50 procentų. Pabrėžia apie katastrofiškos situacijos artėjimą, kuomet prasidės Sodros ir kitų mokesčių atidėjimo laikotarpių pabaiga. Akcentuoja, kad LSVVT valdybai yra žinoma sergamumo rodikliai ir mes suprantame jų analizavimo svarbą. Klausimui pristatyti yra pakviečiami padaryti pranešimus A. Gudaitis ir jį papildysiantis D. Ratkevičius.

A. Gudaitis (Procesų optimizavimo ekspertas ir analitikas) Kaip verslo ekspertas pastebi, kad įmonė gali ištempti maksimum metus laiko jei apyvarta krito 20 procentų. Vėliau yra judama greitu tempu link bankroto. Mokesčių atidavimas taip pat yra veiksnys stumiantis link bankroto. Dėl Galimybių paso pristatomos STI (Sveikatos teisės instituto) powerpoint pristatymas skaidrėse. Pastebi, kad žmonės turi susidare klaidingą nuostatą, kada galvodami, kad jeigu yra pasiskiepiję jie yra nepavojingi ir negali užkrėsti kitų. Pastebi, kad sergantys žmonės su Galimybių pasu vaikšto laisvai ir dažnu atveju tapę viruso nešiotojais jį išplatina tarp sveikųjų.

Z. Sorokienė pasisako, kad Galimybių pasas neturi jokios prasmės, nes jis negarantuoja, kad žmogus neužsikrės ir neplatins Covid-19 viruso. Jokių garantijų tam nėra. Akcentuoja, kad verslui, paslaugoms ypač individualioje veikloje apyvartos krito 50 procentų, prekyboje apyvartos krito taip pat drastiškai. Yra labai skeptiška Galimybių paso atžvilgiu ir tikisi, kad vyriausybė pakeis dabar galiojančią tvarką.

N. Čeičienė pritaria dėl apyvartų kritimo. Nori, kad valdžia būtų sąmoninga ir pagalvotų ir apie grėsmes verslui.

A. Gudaitis pratęsia savo pasisakymą. Pastebi, kad trūksta susikalbėjimo. Išryškina problemas, kurios kyla dėl įvairių uždelsimų bandant izoliuoti užsikrėtusius asmenis. Pastebi, kad ne visi žmonės naudoja savo asmens galimybių pasą. Mato problemą tame, kad tose parduotuvėse kur yra nereikalaujama Galimybių pasą, ten susidaro eilės ir spūstys. Acentuoja, kad reikia mažiau erzinti Lietuvos žmones ir stengtis nuslopinti emocijas, kurios kyla dėl galimybių paso. Pažymi, kad verslui prarasti klientų srautai atsistatyti gali 5 metų ar dar vėliau. Akcentuoja, kad valstybėje niekur nedingo ir kitos oro - lašeline būdu plintančios ligos, tokios kaip gripas. Siūlo įmonėms įsirengti oro jonizatorius, kurie padėtų dezinfekuoti patalpas, ne vien nuo Covid-19 bet ir nuo kitų oro lašeline infekcijų prevencijos, mano, kad tokios investicijos būtų efektyvios. Pastebi, kad žmonės dažnu atveju elgiasi neatsakingai ir sirgdami eina į darbus, taip yra dėl to, kad žmonės nenori patirti sumažėjusių pajamų.

D. Ratkevičius (Krizių valdymo ekspertas) papildė A. Gudaitį kaip psichiatras ir kaip medikas. Siūlo sužymėti patalpas pagal ventiliavimo reikalingumo laipsnius, tai padėtų spręsti verslo problemas tiek verslo centruose tiek kitur. Pristato ventiliavimo investicijų skaičius. Siūlo pasisemti patirties iš užsienio valstybių.

V. Jurgutis sutinka su dalimi išdėstytų dalykų, bet su dalimi išvadų ir nesutinka. Nesutinka, kad žmonės mažiau grūdasi ir stumdosi be Galimybių paso nei su. Akcentuoja, kad Lietuviai yra neatsakinga tauta lyginant su kitomis tautomis. Kalba apie pasiekimus, turint omenyje

išaugusius vakcinacijos skaičius. Akcentuoja vakcinacijos naudą. Pastebi, kad 80 procentų mirčių yra tarp nevakcinuotų žmonių. Giria Galimybių pasą. Akcentuoja, kad Galimybių paso tikslas yra tai, kad nebūtų uždaryta valstybės ekonomika. Pabrėžia, kad nesant ribojimo priemonių padėtis valstybėje gali tapti nevaldoma. Kaip alternatyvą nebūnant įvesto Galimybių paso nurodo ypač griežtus ribojimus. Pristato galimybę verslui atsisakyti Galimybių paso, iškeičiant jį į labai griežtus karantinius suvaržymus. 30 kvadratinių metrų ribojimo pristatymas.

D. Matukienė kalba apie pilotinį variantą, kada būtų galima verslui atsisakyti Galimybių paso, pritaikant kitus reguliavimus. Pristato pavyzdį, kaip didelę problemą, kada užsikrėtęs žmogus buvo pratestuotas tik praėjus 7 dienoms po fakto. Konstatuoja, kad situacija yra labai bloga, nes dažnu atveju sergantys žmonės ateina į darbą ir tokiu būdu sukelia grėsmę sveikiesiems.

G. Barcys pasisako V. Jurgučio naudai. Mano, kad galimybių pasas prasmę turi, nes vakcina apsaugo ir nuo užsikrėtimo ir nuo platinimo, bet ne 100 procentų. Siūlo pasižiūrėti ir atkreipti dėmesį į kaimyninę Latviją. Dėl ventiliacijos įrengimo mano, kad tai nėra prioritetas, tai reiktų daryti ateityje arba reikėjo būti jau pasidarius, bet esamu momentu tai nepadarytų didelio poveikio. Akcentuoja, kad reikia intensyviai stebėti situaciją ir susirgimų statistikai mažėjant svarstyti Galimybių paso atsisakymą. Pasisako už vakcinacijos skatinimą, pažymi, kad labiausiai pasiskiepijusios tautos turi geriausias rezultatus. Kaip svarbiausią tikslą laiko tai, kad nebūtų pilno užsidarymo.

D. Matukienė replikuoja ir pažymi, kad gerų rezultatų nepavyks pasiekti be geranoriškos viso visuomenės supratimo situacijos rimtumo ir savo atsakomybių. Pasisako, kad Lietuvoje Vyriausybei reikia susigrąžinti pasitikėjimą. Einamu momentu Galimybių pasas įgalina žmogų neveikti pilietiškai. Nori pakelti visuomenės sąmoningumo lygį.

E. Radžvila pasisako neigiamai dėl 30 kvadratinių metrų ribojimo. Mano, kad tai yra didžiųjų verslų tarpusavio kovų žaidimai. Pasisako, kad 30 kvadratinių metrų yra per daug. Pasisako už simptominių piliečių testavimą, tam, kad jie niekur nevaikščiotų ir neplatintų viruso.

D. Matukienė replikuoja, kad mes turime kompleksines problemas, todėl jas spręsti reiktų taip pat kompleksiskai, konstruktyviai einant žingsnis po žingsnio.

N. Uinskienė stebisi, kodėl niekas nekalba apie patį Covid-19 gydymą, o dabar visi akcentuoja tik prevenciją. Akcentuoja sveikatos apsaugos sistemos spragas, vėluojančias kitas paslaugas. Akcentuoja uždelsto gydyti Covid-19 problematiką, kad prasideda įvairios organizmo trombozės. Dar kartą pažymi, kaip svarbu pradėti gydyti pacientą kuo anksčiau., nes tai yra gyvybiškai svarbu. Deja greito gydymo mes Lietuvoje neturime. N. Uinskienė pateikia savo asmeninį pavydį, kad ji pati prasirgo Covid-19 virusu ir tik dėka greitos pagalbos jai šiandien yra gyva. Mato didelę problemą, kai nukenčia vaikų švietimas, mano, kad Galimybių pasas nesprenžia situacijos problematikos. Z. Sorokienė stebisi ir apgailestauja, kad nedalyvauja kviesti svečiai į LSVVT valdybos posėdį. Į LSVVT valdybos posėdį neatvyko atsakingi sveikatos apsaugos specialistai, vyriausybės kancleris, sveikatos apsaugos ministerijos viceministrė. Pritaria Eimučiui Radžvilai, kad 30 kvadratinių metrų yra per daug. Griežtai pasisako prie 30 kvadratinių metrų ribojimą.

D. Ratkevičius gina Lietuvių tautą, siūlo nesivadovauti klišėmis. Įvardina Lietuvius kaip lygiaverčiai atsakingus žmones, kaip ir kitų tautų atstovus. Mato problemą, tame, kad mes leidžiame laisvai į Lietuvą atvykti žmonėms iš kitų šalių, praktiškai turime nekontroliuojamas. Todėl Galimybių pasas yra visai neefektyvi priemonė, ypač turint omenyje tai, kad kiti Covid-19 plitimo keliai nėra suvaldyti. Lietuvius kaip tautą įvardina kaip labai atsakingus ir geranoriškus Covid-19 suvaldymo klausimu. Stebisi infantiliu valdžios elgesiu su savo piliečiais. Pateikia pavyzdžius kaip Lietuviai

Skandinavijos šalyse kuo puikiau gyvena ir nėra išskiriami iš bendros žmonių masės. Lietuviai nėra niekuo blogesni už kitus.

M. Šiurkus. Akcentuoja užsikrėtimų intensyvumo priklausomybę nuo kontaktavimo skaičiaus. Mato, kad kol kas nėra alternatyvų Galimybių pasui. Iškelia kaip pagrindinį tikslą masinį suvakcinavimą. Vadina piliečius vakseriais ir antivakseriais.

D. Matukienė klausia ką daryti, kad ir užsikrėtimų būtų mažiau ir verslas patirtų mažiausią galimą žalą. Siūlo neskirstyti žmonių į vakserius ir antivakserius, o kartu ieškoti naujų išeičių iš susidariusios situacijos. Akcentuoja, kad vyriausybė nesitarė dėl 30 kvadratinų metrų su smulkiu ir vidutiniu verslu. Dar kartą siūlo daryti kompleksinius sprendimus. Siūlo visiems kartu ieškoti sprendimų.

V. Butkevičius pasisako prieš Galimybių pasą. Asociacija „Lietuvos Prekyvietės ir Turgavietės“ yra prieš galimybių pasą ir priverstinę vakcinaciją. Pirma, nes tai yra grynai politiniai valdžios sprendimai, siekiant parodyti, kad ji kažką tais kontroliuoja ir daro. Antra tai yra antikonstituciniai sprendimai. Trečia Galimybių pasas yra labai žalingas verslui. Ketvirta jo veiksmingumas yra mokslu nepatvirtintas. Akcentuoja, kad yra griežtai prieš 30 kvadratinų metrų suvaržymą. Kaip sprendimą mato rizikos grupių skiepijimą ir izoliavimą saugant nuo užsikrėtimo galimybės. Mato būtinybę sukurti rizikos grupių aprūpinimo namuose maisto, ūkinėmis prekėmis bei būtiniausiomis paslaugomis centralizuotą valstybinę sistemą, galbūt panašią į Barboros tinklo paslaugą. Pasisako prieš visos visuomenės padarymą situacijos įkaitu ir izoliavimą, kai izoliuoti reikėtų tik susirgusius.

D. Matukienė apibendrina posėdį.

Pasisakė visi be išimties LSVVT valdybos nariai.

NUTARTA:

1. Kreiptis raštu į LR Prezidentą, LR Vyriausybę, LR Seimą dėl padėties smulkiajame ir vidutiniame versle.
2. Rašte išdėstyti LSVVT pasiūlymus:
 - 2.1 Susidariusią šalies situaciją spręsti kompleksiskai, taikyti tik tas priemones, kurios užtikrintų neužsikrėtimo, nesusirgimo, savalaikio testavimo ir gydymo problemų sprendimą.
 - 2.2 Pasirinkti optimalų kv. metrų 1 pirkėjui tenkantį plotą parduotuvėje.
 - 2.3 Visai prekybai ir paslaugoms netaikyti Galimybių paso režimo.
 - 2.4 Rekomenduoti įsidięti vėdinimo ar jonizavimo sistemas darbo ir paslaugų teikimo vietose.
 - 2.5 Testuoti tik pajutusius simptomus žmones: testo atsakymas per 12 val.
 - 2.6 Ateinantiems į darbo, paslaugų ar prekybos vietas privalomai matuoti temperatūrą.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Matukienė

Posėdžio sekretorius

Vytenis Butkevičius